ترامپ دەڵێ پەکەکە خراپترە لە داعش. منیش دەڵێم ئەو هەڵەیە هەروەها من تورکم.

نووسینی: توونە بەکلەڤیك *......
وەرگێڕانی: گۆران عەبدوڵڵا ......

من تورکم و خەڵکی ئیدرنە (Edirne)م. ژیانی خۆم تەرخان کرد بۆ سیاسەتی وڵاتەکەم. بۆ چەندین ساڵ خزمەتمکرد لە حکومەتەکەی ڕەجەب تەیب ئەردۆگان، بڕوام وابوو پارتی داد و گەشە دەتوانێت گەشەی ئابوری و ڕیفۆرمی سیاسی وەدیبێنێت.
لەگەڵ ئەوەشدا ئەم حکومەتە شێوازێك لە سیاسەتی پیادەکرد من ناتوانم لێخۆشبم. ئەردۆگان هێزی خۆی دەسەپێنێت لە ڕێی زوڵم و زۆرو هەروەها لەسەر حیسابی خەڵکی سادە. ئەو کارناکات بۆ بەرژەوەندی خەڵکی تورکیا، تەنانەت بۆ حکومەتی تورکیاش – بەڵکوو تەنها بۆ خۆی. ئەو گۆڕانکارییانەی کە بڕوام هەبوو چەند ساڵ لەمەوپێش ڕوویدات، بە ڕەفتار و هەڵسوکەوتەکانی هەمووی لە گۆڕنان.

لەمە ئاشکراتر دەبێت چی بێت هەستان بە هێرشێکی توندو تیژی بۆ مانا بۆ سەر باکوری ڕۆژهەڵاتی سوریا. لەبەرانبەر ئابورییەکی داڕما و ئۆپزسیۆنێکی شێلگیردا، ئەردۆگان لە ڕێی شەڕەوە دەیەوێت دەسەڵاتی خۆی بسەپێنێت. سوپای تورکیا هیچ پێشڕەوییەکی نەکردووە، ئەوەنەبێت سەدان کەس لە خەڵکی سیڤیل کوژران و بەهەزارانیش ئاوارەبوون بە هۆکاری بۆمبارانی کوێرانەوە. هەموو ئەوانەی بەرهەڵستکاری سیاسەتەکانیان دەکرد لە تورکیا خرانە زیندانەوە تەنها بە هۆکاری ئەوەی وتیان ئەم شەڕە بۆ! ئاکامەکانی ئەم شەڕە هەڕەشەیە بۆ سەر ئاشتی و سەقامگیری لە ناوچەکەدا بۆ دەیان ساڵی داهاتوو.

هەمیشە بڕوام وابووەو بەلامەوە گرنگ بووە بە ئاشکرا دژ بەم دوژمنکارییە قسەبکەم. لەساڵی ٢٠١٨ لە ئەنقەرەوە بۆ دیاربەکر زیاتر لە هەزار کیلۆمەترم بە پێ بڕی داواکاربووین کێشەی دەوڵەت و گەلی کورد بە ئاشتیانە چارەسەبکرێت. بەپشت بەستن بەو ئەزموونە پێم وایە دەتوانم کاری زۆرتر بکەم بۆ تێکشکاندنی ئەو گریمانانەی کە ئەم شەڕە خۆی لەسەر بنیات دەنێت.

من تورکم. فەرمانبەرێکی دەوڵەتی بووم. بڕوام وایە پارتی کرێکارانی کوردستان PKK کە لە لایەن سەرۆک ترامپ ەوە وا پێناسەی کرد کە لە داعش خراپترن، منیش دەڵێم ئەوان ڕێکخراوەیەکی تیرۆریست نین.
بۆ دەیان ساڵ سەرکردە تورکەکان وەك هەڕەشەیەك PKK تیرۆریستە یان بە کار هێنا وەك بیانوویەك بۆ هەموو کارە وەحشیانەکانی دەوڵەت دژ بە خەڵك، هەموو ئەو پێشێلکاریێکیان کرد دژ بە مافی مرۆڤ و یاسا نێودەوڵەتێکان. وامان بیر دەکردەوە هەموو کورد هەڕەشەن بەهۆی PKK ەوە، بە بێ ئەو شتێك نابێت ناوی کێشەی کورد بێت.

ئەوەی کە ناماندەزانی ئەوە بوو کاتێك ئەم بزووتنەوەیە درووست بوو بە ملیۆنەها ژن و پیاو و مناڵی ئەم گەلە بە هۆکاری سیاسەتەکانی دەوڵەت خاوەنی ناسنامەی تایبەتی خۆیان نەبوون. هەرگیز فێری ئەوە نەبووین بۆچی خەباتی چەکدارییان دەستی پێکرد؟ ڕابەرە سیاسێکانیان بۆچی خرانە زیندانەوە و ئازاردران؟ بڕیاری دامەزراندنی ڕێکخراوەی سیاسی بە دڵنیاییەوە ئەوکاتە درا کە دەیان ساڵ بوو دەوڵەت بەوپەری توندوو تیژییەوە سەرکوتی دەکردن. ئێمە هەرگیز دان بەوەدا نانێین هەموو ئەو هەوڵانەی کە دەیەوێت لە ڕێی هێزەوە خەونی کورد پێشێل بکات، هەموو ئەوە وا دەکات هێز و پشتیوانیان زیاتربێت نەك کەمتر.

حکومەتە یەك لە دووای یەکەکانی تورك هێمیشە ڕێگا چارەی سەربازییان هەڵبژاردووە لەگەڵ ترساندنی خەڵك، چونکە نایانەوێت دان بە هێزە سیاسییەکانی تردا بنێن، بۆیە ئەو ململانێیە هەردەبێ ڕووبدات.
پیاو و ژنە گەنجەکان ماڵەکانیان جێناهێڵن بۆ شەڕێکی وەحشیانەی دوورو درێژ ئەگەر بڕوا بکەن بژاردەیەکی تریان هەیە. ئەو کاتانە بژاردەی شەڕ هەڵدەبژێرن کاتێك بەبەر چاویانەوە لادێکانیان دەسوتێنرێت، نوێنەرە هەڵبژێردراوەکانیان لادەبرێن یان دەخرێنە زیندانەوە، زمان و کەلتوریان لێ قەدەغە دەکرێت. ئەوە تەنها دەوڵەتە هەڵدەستێ بەم کارانە، زیندانیکردنی هەزارانیان بە ناوی پروپاگەندەی تیرۆرەوە، ئەم ڕەفتارانە باشترین خزمەت بە PKK دەکات بۆ پەیوەست بوونی خەڵك پێیانەوە.

لەبەرانبەردا، لایەنەکەی تر خوازیاری چارەسەرکردنی کێشەکان بووە لە ڕێی ئاشتییەوە. لە پێش نەوەتەکانەوە تاوەکوو ئێستا چەندین جار ئاگربەستیان ڕاگەیاندووە و بەردەوام داوای دیالۆگیان لە حکومەتەکەمان کردووە. سەرکردەکانیان ڕۆشنن داوای چی دەکەن،

کێشەکە لەبەر چاوە ماف و دان پێدانانە ئەمەش بە هێزی سەربازی چارەسەر ناکرێت.

پێیان وتین لێیان بترسێین و ڕقمان لێیان بێت چونکە ئەوان جوداخوازن. ئێستا بە دڵنیاییەوە وەك تورکێك دەتوانم بڵێم، ئەوە سیاسەتەکانی دەوڵەتە بوونەتە سەرچاوەی ڕق و جیاوازی لە نێوانی خەڵکی ناوچەکەمان. ئامانجی بزوتنەوەی کوردی کە چڕبۆتەوە لە پلۆرالیزم و لامەرکەزیەت تەنها ئومێدە کە بتوانێت ئەم وڵاتە لەگەڵ یەکتر کۆبکاتەوە.

کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی تاوەکوو ئێستا بەشێك بوونە لە کێشە نەوەك چارەسەر. ساڵانێکی زۆر پشتگیری شەڕیان کردووە دژ بە کورد، بێ ئەوەی پرسیارێك بکەن لەو بارەوە. پشتگیری وڵاتان بۆ شەڕی تورکیا دژ بە خواستی سیاسیانەی کورد، بەتایبەتیش لەلایەن ئەمریکاوە، هیچ نییە جگە لە پاڵپشتیکردنی دەسەڵاتداران و لە بەرانبەریشدا بێهێزکردنی ئەو بەرەیەی کە کار بۆ هێنانەدی ئاشتی دەکەن. هەر بەم هۆکارە داوا لە حکومەتی ئەمریکا دەکەم کە ناوی PKK لە لیستی ڕێکخراوە تیرۆریستێکان لابەرێت.

دەستبەرداربوون لەو چوارچێوە تەسکبینیانەی دژە تیرۆریزم و سووربون لەسەر تێگەشتنێکی ڕاستەقینە بۆ ئەم کێشمەکێشە، تەنها ڕێگەیە بۆ گەشتن بە دیموکراسی و ئاسایش و کۆتایهێنانێکی ڕاستەقینە بەم شەڕە. ئەگەر من توانیبێتم گۆڕانەوەکانی ئەو کۆمەڵگەیە کە تێیدا لە دایك بووم، ئەو حکومەتەی کە کارم لەگەڵدا کرد سەردەمانێك ڕەتکردبێتەوە، کەواتە هۆکارێك نییە ئەوانی تر نەتوانن هەمان کاری من بکەن. ئەگەر نا هەموو خەڵکەکەم و وڵاتەکەشم لەوە زیاتر ناتوانن ئەو بارە هەڵگرن.

Nov 25,2019

- *Tuna Beklevic – نووسەر و چالاکوانێکی بەڕەگەز تورکە و ئێستا لە واشینتن نیشتەجێیە.

سەرچاوە:
https://www.washingtonpost.com/opinions/2019/10/22/us-presiden/t-says-pkk-is-worse-than-isis-i-say-hes-wrong-im-turk

ئەدەب وەک هەڵگری فیکری فەلسەفی ... محەمەد سەرابی

یەکێك لەو ڕەگەزانەی کە دەکرێت ئەدەب لەخۆی بگرێت، بیرو فیکری فەلسەفییە. گێڕەرەوەی ئەدەبی کاتێك ڕووداوێکمان بۆ دەگێڕێتەوە، ناکرێت هیچ مەبەستو هیچ پەیامێکی فیکری نەبێتو نەیەوێت لەڕێگەی تێکستەکەیەوە بیپەڕێنێتەوە بۆ وەرگر. ئەمە ئەرکی هەر نوسینێکەو ناکرێت نوسەر وەلایبنێت، وەك ڕۆمانوسێکی فەلەستینییش دەڵێت: ”نوسین بریتییە لە دامەزراندنی بناغەی پڕۆژەیەکی فیکری”. کاتێك ئەدیب بەر دیاردەو ڕوداوەکانی ژیان دەکەوێتو کەناڵەکانی هەستکردنی دەهەژێت، دەبێت لەکاتی وەرگێڕانو گواستنەوەی ئەو بەرکەوتنانەدا، بیرو تێڕوانینی فەلسەفی خۆیشی بۆ ئەو بەرکەوتنو دیاردانەی ژیان، لە دەقەکەیدا بخاتەڕوو. بەو پێیەی فەلسەفە خۆیشی، وەك ئەوەی ”ڕابوبرت” لەبارەیەوە دەدوێت، وەک کایەکی مەعریفی فروان لە چییەتی شتەکانو بنەچەو پەیوەندییان بە یەکترەوە دەکۆڵێتەوە.

[ا.س.ڕابوبرت ٢٠١٧ : ١٠] هەروەها ئاماژە بەئەوەش دەکات کە هیچ مرۆڤێکیش نییە لەکاتێك لەکاتەکاندا ئەم کارە نەکات. بۆیە دەکرێت بڵێین، هەر مرۆڤێکی بیرماناوەند فەلسەفە دەکات. لێرەشەوەیە کە دەبێت ئەدیب خاوەنی تێڕوانینو بیرکردنەوەیەکی وەها بێت کە دیوی شاراوەی دیاردەکان ببینێتو پەنهانەکان ئاشکرابکات، کە ئەرکی فەلسەفەش هەر ئەمەیە.

فەلسەفە وەك چالاکییەکی عەقڵی بریتییە لە تێڕامانو بیرکردنەوە لە کە ئەو شتانەی کە ئێمە ڕووبەڕویاندەبینەوە، یان لە تێکیاندا دەرگیرین، بەلە بەرچاوگرتنی یاخود چاوبڕین لە زانینی دواهەکانیان. لێرەوە فەلسەفە بریتییە لە پرۆژەیەکی مانادارو بگرە زۆر پێویستە کە مرۆڤ، وەك بوونەوەرێکی مەعنەویو ڕوحانی نەتوانێت دەستبەرداریبێت، یاخود ناتوانێت بژی، ژیانێکی مانادار بۆ ئەم پڕۆژەیە.[ن.د] بۆیە پەیوەندییەکی پتەو لە نێوان ئەدەبو فەلسەفەدا هەیەو تەنانەت ڕەنگدانەوەی فەلسەفە وەك ڕەگەزێکی فراوانو کاریگەر لە هەندێك لە تێکستە ئەدەبییەکاندا، وایکردووە زاراوەیەکی وەکو ”ئەدەبی فەلسەفی”یان بۆ بەکاربهێندرێت.

ئدیب دبت واتی وداوکان تپنتو ب هشیاریو مموو یان لتکدا ببستت، جوهرو استییکان بخات برباسو توانینی خیو. ئم ئرکش تنها لگی فلسو دکرت، ک جیهانبینییکی ژیرکیی، چالاکییکی تیرییی ل گای بیرکردنوو سرنجدانی هشیارانی بازکییو هودات جوهرو استقینی شت نك واوت، دواه نك هی نزیکی قومانی شت بزانت. وامی ئو پرسیارو کشان بدزرتو ک ل بسرهات و وودوکانی ژیان دکونو.
[د.حمید عزیز لم وانگیشو، ناکرت نوسری ب نمون مانك، وداوو بسرهاتکان ووکوخی بگواستو، بب ئوی هیچ جوهرو حقیقتکی ئودیو ودوکان کشف نکات، چونک ئوکات ئرکی گرو جگ ل چاوکی فتگرافرانی، هیچیتر نیی. ئدبو فلسف لودا یکانگیرن، ک دوو کاین کار ل دیوی ناوی شتکاندا دکن، نك هر تنها دركوتو فمی وداوو سرهاتکان.

یکك ل تایبتمندییکانی ئدب، ک جیاید کاتو ل کایگلکی وکو دینو سیاستو.. یکانگیریدکاتو لگ کایی فلسفدا، وروژاندنو خستنووی پرسیارگلکی فیکرین ل تکستو دق ئدبییکاندا، لکاتکدا کایکانی سیاستو دین همیش ل هوی وامدانوی ئامادکراودان. ک بگومان ئمش یکك ل همان ئرک دیارکانی فلسف، ک وك چالاکییکی عقی بریتیی ل خستنووی پرسیارکان، توامان ل پرسیارکان.

ئدبو فلسف دوو کاین ئگرچی ل فم و کرستی کارکردنیاندا جیاوازن، بام هردوو خاون دیدکی گوماناویینو همیش ب توانینکی خنگرانو گومان دخن سر وامکانو پرسیاری نو ک ل پسی بیرکردنوی قوووو دت، برهمدهننو. هردوو جیاواز ل کایکانیتر ک لوهوی پاراستنی وام دگماییکانی خیاندان، دستکاری سنوور قدغکراوکان دکنو پیرزییکان دخنو ژر تیشکی عقو وو بووکردنوی پرسیارکان.
ئگربتو هر دقکی ئدبی خایبت ل بیرکردنوی قووی دیاردکانو پیامیکی فیکری، ئوا بمانا هایدگرییکی، دبت برهمکی بازیو ناسن. "مارتن هایدگر" ل توانینیدا ب شیعر، پییوای ک شیعریش وکو فلسف بیرکردنویکی داهنرانی.

هەروەها لای هایدگەر ـــ شیعر وەكو بیركردنەوەیەكی فەلسەفیانەی ئۆنتۆلۆجی، ڕاستی بوون دەردەخات. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ئاماژە بەوە دەكات، كە مەرج نییە هەموو شیعرێك خاوەنی ناوەڕۆكی وەها بێت. هەر لەو ڕوانگەیەشەوە دووجۆر شیعر دیاریدەكات: ئەو شیعرەی ڕاستی بوون دەردەخات و ئەو شیعرەی ڕاستی بوونی لەبیرچووەتەوە، یەكەمیان شیعری ڕەسەنە و دووەمیان ناڕەسەنە و سەر بە كولتورێكی بازاڕیانەیە، لەنێو كولتوری بازاڕیانەشدا، بیركردنەوەی داهێنەرانە دەوری نامێنێت و وەكو ناپێوست دەردەكەوێت.[د.محەمەد كەمال ٢٠١٧ : ٢٩] ئەوەی لێرەدا بۆ ئێمە گرنگە، ئەو پەیوەندییەیە لە نێوان فەلسەفەو ئەدەبدا، كە هایدگەر پەیوەند بە ئۆنتۆلۆجیاوە، وەك لقێكی گرنگی فەلسەفە، دەیهێنێتەكایەوە و شیعر نوێنەرایەتی دەكات.

لەڕووەوە دەكرێت بڵێین، هەر دەقێكی ئەدەبی دەبێت پەیامێكی مەعریفیو فەلسەفی لە خۆیدا هەڵگرتبێت و سەر بە كولتورێكی بازاڕیانە نەبێت، كە بیركردنەوەی داهێنەرانە فەرامۆشبكات و بچێتە كاتیگۆری ئەو جۆرە لە شیعرەوە، كە هایدگەر بە شیعری ناڕەسەن دیاریدەكات.
دواجار ئەدیب هەر بیرو پەیامێكی هەبێت، ئامانج لێی گەیشتنو گواستنەوەیەتی بۆ وەرگر، دەبێت كاربكاتە سەر وەرگرو لەهەوەی نیشاندانی بیری نوێدابێت و ڕێگەی جیاوازی بیركردنەوە بخاتە بەردەم خوێنەر. بیر ئەو بیرو باوەڕەیە كە نووسەر دەیەوێت بیگەیەنێتە خوێنەر، ئەمەشیان یەكەم بنەڕەتی ڕازیكردنی خوێنەرە. لە ئەدەبیشدا بیر ئاوێتەی دەق دەبێت و بە شێوەیەكی ناڕاستەخۆ دەگەینرێتە خوێنەر. هەندێك كات لەپشتی سیمولەكانەوە دەشاردرێتەوە و جاریش هەیە لە زاری كاركتەرەكانەوە ڕاستەوخۆ گوزارشتی لێدەكرێت.

بە كورتی، بیر یان فیكرێكی فەلسەفیانە ڕەگەزێكی بایەخداری هەر دەقێكی گێڕانەوەییەو ناكرێت نوسەر بۆ ئەوەی دەقێكی زیندوو بەرهەمبهێنێت، بە بایەخەوە لێینەڕوانێت. لە دونیاشدا ئەو دەقانە زیندوویەتی خۆیان پاراستووە، كە هەڵگری بیركردنەوەیەكی داهێنەرانەو پەیامێكی فەلسەفی گرنگیان لەخۆدا هەڵگرتووە.
نمونەی ئەو چیرۆكنوسو ڕۆمانوسانەش كە خاوەن بەرهەمگەلێكی وەهان، كەم نین لە مێژووی ئەدەبیاتی میللەتاندا، (فیۆدۆر دۆستۆیفسكی، ولیام شكسپیر، فرانز كافكا، ئەلبێر كامۆ، ژان پۆل سارتەر، ئارتەر شۆپنهاوەر، ڤۆڵتێر، جورج ئورویل، جوبران خەلیل جوبران…هتد) كە بێگومان، هەندێكیان لەگەڵ ئەدیبوونیاندا، فەیلەسوفیشنو خاوەنی

پڕۆژەی فەلسەفی گرنگن.

پێنج وردە شیعر بۆ ڕۆژئاوا … ناڵە حەسەن

ناڵە حەسەن ....
(بۆ ئێمەی کورد ژیان لەنێو مردن دایە)١

گەر بۆ ئیسلامییە درۆزنەکان و چاوبرسییەکان
ژیان لەنێو بەهەشت و لەپاڵ حۆرییەکانی خودا دایە
بۆ ڕۆژئاوا و ئەمریکاش
ژیان لەنێو تەکنەلۆژیا و دیموکراسییە درۆینەکەیان دایە
بۆ ئێمەی کوردیش / ژیان لەنێو مردن دایە
بۆیە / نە پاڕانەوە و دوعا و نزا
جگە لە یەکبوون و لە بەرگری و بەرخودان
هیچ شتێکیتر دادمان نادا
هیچ هیچ هیچ / هیچ شتێکیتر نا …!

(شکۆی کوردبوون)٢/

هەڵۆ و هیوای نیشتیمانن ئێوە
باران و بەهاری ئایندەمانن ئێوە
خۆرەتاوی خەونی ڕزگاربوون
لەنێو چاوەکانتانەوە هەڵدێ
شادەماری ئازادی و شکۆی کوردبوونمانن ئێوە …!

(من ڕۆژئاوام)٣/

من ڕۆژئاوام
هانێ ئەوە دەستم
تاقە ڕێگای مانەوەمان بەس یەکبوونە
گەر ناسیۆنالیستێکی نیشتیماپەروەری / دەستت بێنە
گەر کۆمۆنیستێکی مرۆڤپەروەری / دەستت بێنە

گەر ئایینزادەیەکی هەقپەروەری / دەستت بێنە
ئەگەر فەلەی یان زەردەشتی یان کاکەیی یان یەزیدی
لە باشوور بی یان لە باکوور یان ڕۆژهەڵات
لە هەر کوێیەکی ئەم دنیایەی / دەستت بێنە
من ڕۆژئاوام
جەستەم پڕ لە برین و
جەرگ و دڵیشم ڕووباری خوێنە
دەستت بێنە
تەنها تاوانم کوردبوونە و هیچیتر …!

(وەهم)٤/

خودا / دۆست / مرۆڤایەتی
چ درۆیەکی شاخدار و
چ وەهمێکی گەورەن
لەنێو زەڵکاوی ئەم ژیانە بێڕەحمەدا …!

٥/ (هەموو خوداکان فاشیستن)

خوداکانی سەرزەمینیش
وەک خوداکانی ئاسمان
مرۆڤ دەسووتێنن
کەواتە /
هەموو خوداکان فاشیستن …!

ترس … شەونم زەندی

هەموو شەوێ ..
لە ئاسمانی شاری ئازار …
لە گەڵ تەقەی هەناسەی شەمشەمەکوێرە و
سەگوەڕی دوای نیوە شەو
ترس دام دەگرێ و ڕاڕام دەکا
ترسی مەرگ ،
ترسی … زەنگی پایانێکن ،

((هەناسەی یاد)) مەرگم بەیان دەکا …
ئەو کاتانە …
ئاوڕ بۆ سێبەری خۆم دەدەمەوە ،
بە دوای سێبەر
تەمی گومان بە دوو دڵییەوە
بە تروسکە هیواکان
نامۆم دەکا …… ن ا م ۆ

هەولێر
1993

کورت□ن□امەی شیعری – 9 –
…فەتاح حەسەن

بەشی نۆهەم

بەمن چی
هەموو دنیا ، خۆشیبوێم
ئەتۆ، نا!!

لەهەندێك شوێن
لەهەندێك كات
شەرمنا نە خۆشتدەوێم
بەڵا مدا لەكات لەشوێن
كەی ئەوا نە
بەخۆشەویستی ئاشنان.

كە:

هەنگ شیلەی گوڵ دەمژێت
نازانم
خۆزگە بەکامیان بخوازم
بەهەنگ ..
یاخود بەگوڵ؟!

کە دیوارێك،
لە بەینی خۆم و تۆدا هەڵدەچنم.
بۆ ئەوەمە، ک□ بزانم
دەتوانیت تۆ بیڕوخێنی؟

بەمنداڵی
زۆر لەداخکردن دەترسام
ئێستاش
لەجێهێشتنی تۆ.

تاڵاو لەوە تاڵتر دەبێ چی بێ
ژنێکت خۆشبوێ و..
پێتبڵێ کاکە.

چیدی..
بیرناکەمەوە ل□ تۆ،
ئەتۆ
خۆت لە تەنهایی مارە بڕیوە
ئەمنیش..
قینمە لە تەنهایی،
هێندەی خۆشویستنی ئەتۆ.

هەرگیز نەمدەزانی
هێندە ئارامگرم

تا، تێم ناسی.

هەروەك چۆن ناتوانم رقم لێتبێت
ناشتوانم، وەکو جاران خۆشمبوێی.

فەتاح حەسەن
دانیمارك / ڤالبی
2018

نمایش کردنی فیلمە دیارەکانی ساڵی 2019ی جیهان لە چوارەمین فێستیڤاڵی فیلمی نێودەوڵەتی سلێمانی

مێنسوور جیهانی ـ فیلمە بەرچاو و دیارەکانی ساڵی 2019ی جیهان لە بەشی رکابەریی سەرەکیی “سینەمای جیهان” لە چوارەمین فێستیڤاڵی فیلمی نێودەوڵەتی “سلێمانی” چوونە سەر پەردە و خەڵاتی سنەوبەری زێڕین و زێوینی ئەم رووداوە سینەماییەیان بەدەستهێنا.

بێ پێی ڕاپۆڕتی لێژنەی ڕاگەیاندنی گشتیی چوارەمین خولی فێستیڤاڵی فیلمی نێودەوڵەتی سلێمانی، فیلمە بەرچاو و دیارەکانی ساڵی 2019ی جیهان لەوانە براوەی چڵە خورمای زێڕینی باشترین فیلم و براوەی خەڵاتی دەستەی ناوبژیوانی بەشی “جۆرێک روانین” لە حەفتاودووهەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی “کان”ی فەرەنسا، نمایش کراو لە بەشی رکابەریی سەرەکیی شەستونۆهەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی “بەرلینالە” لە ئەڵمانیا، کاندیدی باشترین فیلم لە حەفتاوپێنجەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی “ڤێنیز” لە ئیتاڵیا، براوەی خەڵاتەکانی سەرەکیی بیستوپێنجەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی شانگهای چین و هتد لە بەشی رکابەریی سەرەکیی “سینەمای جیهان” (نێودەوەڵەتی) لە چوارەمین خولی

فێستیڤاڵی فیلمی نێودەوڵەتی “سلێمانی” Slemani چوونە سەر پەردە و و خەڵاتەکانی سنەوبەری زێڕین و زێوینی ئەم رووداوە سینەماییەیان بەدەستهێنا.

ئەندامانی دەستەی ناوبژیوانی بەشی رکابەریی سەرەکیی فیلمە سینەماییەکانی “سینەمای جیهان” (نێونەتەوەیی) پێکهاتوو لە بەرهەمەکانی نێونەتەوەیی و نەتەوەیی چوارەمین خولی فیستیڤاڵی فیلمی نێودەوڵەتی “سلێمانی” بریتی بوون لە؛ “هینز هێرمانس” Heinz Hermanns دەبیر و بەرپرسی فیستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمی CEO و دەبیر و بەرپرسی فیستیڤاڵی نێونەتەوەیی کورتە فیلمی بەرلین – سەرۆکی دەستەی ناوبژیوان لە وڵاتی ئەڵمانیا، خاتوو “پووران درەخشەندە” سیناریۆنووس، دەرهێنەر و بەرهەمهێنەر لە وڵاتی ئێران، “ئادریان بیلیچ” Adrian Belic – دەرهێنەر، بەڕێوەبەری وێنەهەڵگرتنی فیلم و بەرهەمهێنەر لە وڵاتی ئەمەریکا بە پێشینەی یەک جار پاڵێوراویی بۆ ئۆسکار، “یوهانی ئالێنین” Juhani Alanen – بەڕێوەبەری جێبەجێکاری فیستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمی “تەمپرە” Tampere لە وڵاتی فینلەندا و خاتوو “زولفیە ئاکولاک” Zülfiye Akkulak – بەڕێوەبەری فیلم و راگەیاندن و سەرۆکی کۆمپانیای “نوا فیلم” لە بەرلینی وڵاتی ئەڵمانیا.

ئەو فیلمانەی کە لە بەشی رکابەریی سەرەکیی “سینەمای جیهان” (نێونەتەوەیی) لە چوارەمین خولی فیستیڤاڵی فیلمی نێودەوڵەتی “سلێمانی” چوونە سەر پەردە و، بریتی بوون لە؛ فیلمی سینەمایی “پارازیت” (ئەنگەل) PARASITE لە دەرهێنانی “بۆنگ جوون – هۆ” لە وڵاتی کۆریای باشوور، براوەی خەڵاتی چڵە خورمای زێڕینی باشترین فیلمی حەفتاودووهەمین خولی فێستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمی “کان”ی فەڕەنسا، نمایش کراو لە فێستیڤاڵەکانی نێودەوڵەتی فیلمی مۆنیخ لە ئەڵمانیا، سیدنی لە ئۆستڕالیا، وەنکۆڤەر و تۆرینتۆ لە کەنەدا و براوەی خەڵاتی سنەوبەری زێوینی باشترین دەقی سیناریۆی فیلم لە فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی سلێمانی، فیلمی سینەمایی “چیرۆکی سێ خوشک” A Tale of Three Sisters لە دەرهێنانی “ئەمین ئالپێر” Emin Alper لە وڵاتانی تورکیا، ئەڵمانیا، هۆلەند و یوونان، نمایش کراو لە بەشی رکابەریی سەرکیی شەستونۆهەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی “بەرلینالە” لە ئەڵمانیا، براوەی خەڵاتی باشترین دەرهێنان، ئەکتەری، مۆسیقای فیلم و فیپرێشی لە فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی ئیستانبول لە تورکیا، براوەی خەڵاتی باشترین دەرهێنان لە فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی سارایەڤۆ لە سڕبستان و براوەی

خەڵاتی سنەوبەری زێڕینی باشترین فیلم و خەڵاتی سنەوبەری زێوینی باشترین ئەکتەری ژن بۆ “جەمیرە ئێبووزیە” لە فێستیڤاڵی فیلمی نێودەوڵەتی سلێمانی، فیلمی سینەمایی “قەسری شیرین” (قصر شیرین) Castle of Dreams لە دەرهێنانی “رەزا میرکەریمی” لە ئێران، براوەی خەڵاتی باشترین فیلم، باشترین دەرهێنان و باشترین ئەکتەری پیاو بۆ حامید بەهداد لە بەشی کێبڕکێی سەرەکیی بیستوپێنجەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی شانگهای لە چین، خەڵاتی سەرەکیی باشترین دەرهێنان و باشترین فیلم لە روانگەی رەخنەگرانی دوازدەهەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمە هونەرییەکانی “باتۆمی” لە گورجستان و براوەی خەڵاتی سنەوبەری زێوینی باشترین دەرهێنان لە فێستیڤاڵی فیلمی نێودەوڵەتی سلێمانی.

لە بەشی رکابەریی سەرەکیی “سینەمای جیهان” (نێودەوڵەتی) لە چوارەمین خولی فێستیڤاڵی فیلمی نێودەوڵەتی “سلێمانی” چەندین بەرهەمی سینەمایی دیکەش نمایش کران، لەوانە؛ فیلمی سینەمایی “ماڵئاوا کوڕەکەم” So Long my Son لە دەرهێنانی “وانگ ژیائۆشوای” Xiaoshuai Wang لە چین، براوەی خەڵاتی باشترین دەرهێنانی پیاو لە بەشی رکابەریی سەرەکیی شەستونۆهەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی “بەرلینالە” لە ئەڵمانیا و کاندیدی چەندین بەشی سەرەکیی خەڵاتەکانی ئاسیا پەسیفیک لە ئۆستراڵیا، فیلمی سینەمایی “شۆفێری ئسکرۆیێ” Screwdriver لە دەرهێنانی “بەسام جەبراوی” Bassam Jarbawi لە فەلەستین، کاندیدی باشرین فیلم لە حەفتاوپێنجەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی “ڤێنیز” لە ئیتاڵیا و براوەی خەڵاتی سنەوبەری زێوینی تایبەتی ئەندامانی دەستەی ناوبژیوان لە فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی سلێمانی، فیلمی سینەمایی “نوێنەر” The Delegation لە دەرهێنانی “بوجار عەلیمانی” Bujar Alimani لە ئالبانی، براوەی خەڵاتی گەورەی وەرشۆ لە پۆڵەندا، براوەی خەڵاتی سنەوبەری زێوینی باشترین ئەکتەری پیاو بۆ “ویکتۆر ژوستی” Victor zhusti لە فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی سلێمانی، فیلمی سینەمایی “بێ دەنگ” The Mute لە دەرهێنانی “بارتۆز کۆنۆپکا” Bartosz Konopka لە وڵاتانی پۆڵەندا و بەلژیک، براوەی خەڵاتی سنەوبەری زێوینی باشترین وێنەگرتنی فیلم بۆ “جاسک پۆدگۆرسکی” Jacek Podgorski لە فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی سلێمانی، فیلمی سینەمایی “ئاگر دەکەوێتەوە” Fire will come لە دەرهێنانی “ئۆلیڤەر لاکس” Oliver Laxe لە وڵاتانی ئیسپانیا، فەرەنسا و لۆگزامبۆرگ، براوەی خەڵاتی دەستەی ناوبژیوانی بەشی “جۆرێک روانین” لە حەفتاودووهەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی

“کان”ی فەرەنسا، فیلمی سینەمایی “ئامینە” Amina لە دەرهێنانی “ئەیمەن زەیدان” Ayman Zeidan لە وڵاتی سووریا براوەی دیپلۆمای شانازیی ئاشتی لە سیوحەوتەمین خولی فیستیڤاڵی جیهانیی فەجر لە وڵاتی ئێران و هەروەها فیلمی سینەمایی “خۆییەکان” Insiders لە دەرهێنانی “حوسێن کارابای” Hüseyin Karabey لە وڵاتی تورکیا.

چوارەمین خولی فێستیڤاڵی فیلمی نێودەوڵەتی “سلێمانی” لە لایەن کۆمپانیای سینەمایی “مەستی فیلم” بە بەڕێوەبەرایەتی “فوئاد جەلال”، بە سەرۆکایەتی “مەلا بەختیار” بەرپرسی بەشی پاڵپشتیی ئەم فێستیڤاڵە و لە کەسایەتییەکانی بەرجەستەی سیاسیی هەرێمی کوردستانی عێراق، بە بەڕێوەبەرایەتی هونەریی “دانەر عومەر فارس” و بە بەڕێوەبەرایەتی بەرنامەداڕشتنی خاتوو “لینا ڕەزا” و بە نمایش کردنی 134 فیلم لە دەرهێنەرەکانی ٧9 وڵاتی جیهان؛ لە دوو بەشی رکابەریی سەرەکیی “سینەمای جیهان” (نێودەوڵەتی) و بەشی رکابەریی “سینەمای کوردی” (نەتەوەیی) و هەروەها سازدانی وۆرکشۆپەکانی پیشەیی و پسپۆڕانەی سینەمایی و کۆڕ و کۆبوونەوەی بەرهەمهێنانی هاوبەش؛ بە دروشمی “شێرپەنجەی زەوی” لە 5 هۆڵی “سیتی سینەما”، “سینەما سالم”، هۆڵی “ئەمنە سوورەکە” و هەروەها لە تەلاری “هونەر” لە شاری سلێمانی لە هەرێمی کوردستانی عێراق بەڕێوەچوو.

بەڕێوەبەرایەتی ڕاگەیاندنی گشتیی فێستیڤاڵی فیلمی نێودەوڵەتی سلێمانی.

دوو پارچە جیهانی وێران … نەوزاد بەندی

ئەمە بانگەشەی بەدەسەڵاتیی ڕەهای مرۆڤ نییە، بەڵام ڕاستییەکی حاشا هەڵنەگرە کە ئەمەی مرۆڤ هەزاران جەبهەی چەپ و هەڵمان هەیە کە یەک سەربازیشی تێدا نییە و لە هەر هەموویشیانەوە خوای گەورە ئەتوانێ هەرشمان بۆ بکات ئەوەی کە سێکولارەکان پێی ئەڵێن سروشت یان تەبیعەت ..

جەبهەی کارەساتە سروشتیەکانی وەک بومەلەرزە و لافاو و زریان و
..کارەساتە دەسکردەکانی مر□ق و□ک ئوتومبیل و چەکی کوشندە و جەنگ
و ….جەبهەکانی نەخۆشییە جەستەییەکانی وەک شێرپەنجە و جەڵتەی دڵ و
مێشک و .. نەخۆشیە دەمارییەکانی وەک ئۆتیزم و شیزۆڤرینیا و خەمۆکی
و شێتی و ..چەندەها جەبهەی دیار و نادیاری تر کە لەهەر چرکەیەکدا
ڕێی تێ دەچێ هێرشمان بۆ بکرێ و لەناو ببرێین یان برینندار و شپرزە
بکرێین ..
گەلێ پیاوی د□و□م□ند و خاوەن هێز و حیمایە و دەسەڵاتمان بینی کە
پێش مرۆڤە بێ دەسەڵات و هەژارەکان فەوتان و ..ئەو هەموو ملیار
دۆلار و سەدان هەزار سەرباز و پزیشک و زانا و دانایە نەیانتوانی
فریایان بکەون و وایان لێ بکەن لە کاروانی ژیان بەردەوام بن ..
ئەوروپا کە بەهۆی پشت بەستن بە دەسەڵاتی تێکنۆکرات و تەکنۆلۆژیا
و زانست ، بە حیسابی خۆی چارەسەری بۆ هەموو کێشەکان دۆزیوەتەوە و
مرۆڤێکی بەختەوەری ڕەهای بەرهەم هێناوە ،بێ ئاگا لەوەی لە جەبهەی
خڕۆکە سپیەکانەوە و خڕۆکەی تی لیمفۆسایتەوە کە سەرکردەی
بڕیاردەری بەرگریی لەشە ،هێرشی بۆ دەکرێت لەلایەن ڤایرۆسێکەوە کە
پێی دەووترێ ڤایرۆسی نەهێشتنی بەرگری HIV و ملیۆنەها تاکی
ئەوروپی گرفتار ئەبن ..
بێ ئاگا لەوەی کە لە جەبهەی دەمارە خانەکانەوە هێرشی بۆ دەکرێت و
..دەیەها نەخۆشی دەروونیی سەرهەلدەدەن و خۆکوشتن دەبێتە
دیاردەیەکی ئاشکرا و بێ چارەسەر لە کۆمەڵگای ئەوروپا و ئامریکادا
..
ئەمە بۆ ؟
ئەمە لەبەر پشت گوێخستنی بەها ڕۆحیەکانی مرۆڤە و ..سەرقاڵکردنی
مرۆڤە بە شێوەیەکی ڕەها بەمادە و دەسکەوتە مادییەکانەوە ، بە بێ
حیسانکردن بۆ ئاین و دەروون و شعور و ویژدان و هیوا و دووربینی و
مەسەلەی دوای مەرگ و پاداشت و سزا کە زۆر لە مادە زیاتر قەبارەی
هەست و نەستی مرۆڤ داگیردەکەن..
پزیشکی خاوەن خەڵاتی نۆبڵ ،ئەلێکسیس کاریل کە ووتی : مرۆڤی نوێ
لە بواری ئەنسرۆپۆلۆجیدا (مرۆڤزانیدا) زۆر داماو و دەستەوسان و
نەزانە ، شارستانیی نوێ تاوانباریان کرد بە شێتی و تێکچوونی
دەروونیی ، کەم و زۆریش ئەو بیریار و زانا دانایانەی کە
قوڵبوونەتەوە و حیسابێکیان بۆ بەها ڕۆحی و ئاینییەکان کردووە بە
لەڕێلادراو و دەروون نەخۆش حیسابیان بۆ کردوون وەک تۆڵستۆی و
ئیحسان تەبەری و نیکۆلای گۆگۆڵ و کۆستۆ و ڕۆجێ گارودی و چەندانی
تر..
بە هەمان شێوە زۆربەی ئەوانەی کە پابەندن بە بەها ڕۆحییەکانەوە ،

دنیا و زانست و تەکنەلۆژیایان پشتگوێ خستووە و خەیان بە بەهەشتی بە کەتا و پەلە حەریی ئامادە کردووە ، ئەمەیش وایکرد جیهانەکی ئیسلامیی پڕ لە نەخۆشی و برسێتی و هەژاری و تەمەڵیی بێتە دی ، کە بە تەمای خودای بالادەستە کاروبارەکانی بۆ ڕاپەڕێنێ و فریشتەکان بەنرە مافە زەوتکراوەکانی بە وەربگرنەوە و دیکتاتۆرەکانی بە ڕیسوا بکەن و وەک تیمی پزیشکیش چارەسەری دەرد و نەخۆشیەکانی بکات ، ئەم تەرزە بیرکردنەوەیە پێش کۆمەڵگا گەلێکی دواکەوتووی وای لێکەوتەوە کە لە جیهانە سێکولارەکە زیاتر قوڵی کرد بەسەر بەها ڕۆحی و ئاینییەکاندا و ..مرۆڤ و بەهاکانی وێرانتر کرد

نەوزاد بەندی